

Kolegij: Građa i razvoj zuba

Voditelj: Izv.prof.dr.sc. Jelena Tomac

Katedra: Katedra za histologiju i embriologiju, Medicinskog fakulteta u Rijeci

Studij: Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij Dentalna medicina

Godina studija: II.

Akadska godina: 2021/2022.

IZVEDBENI NASTAVNI PLAN

Podaci o kolegiju (kratak opis kolegija, opće upute, gdje se i u kojem obliku organizira nastava, potreban pribor, upute o pohađanju i pripremi za nastavu, obveze studenata i sl.):

Građa i razvoj zuba je obavezni kolegij druge godine Integralnog preddiplomskog I diplomskog sveučilišnog Studija dentalna medicina. Nastava se održava u obliku 10 sati predavanja, 10 sati seminara i 10 sati vježbi (2 ECTS).

Cilj kolegija je opisati nastanak struktura glave i vrata koje prethode i stvaraju uvjete za razvoj zuba, te opisati strukture koje su sa zubima funkcionalno povezane. U dijelu kolegija koji se odnosi na razvitak zuba cilj je definirati složene procese u organizaciji i interakciji različitih tipova stanica uključenih u nastanak i diferencijaciju pojedinih struktura zuba i okolnih tkiva. Također opisati morfološke i funkcionalne karakteristike pojedinih tipova stanica i načine njihovog sudjelovanja u formiranu različitih struktura te njihove fiziološke promjene tijekom života. Također je cilj definirati studentu složenu građu mineraliziranih i ne mineraliziranih tkiva međusobno povezanih u strukturnu i funkcionalnu cjelinu zuba. Objasniti kemijske, fizikalne te morfološke karakteristike koje određuju građu i svojstva pojedinih zubnih tkiva te su baza mogućim patološkim promjenama.

Na osnovu ciljeva kolegija definirani su i **ishodi učenja**

I. Kognitivna domena – znanje

- Opisati histološku građu svih dijelova zuba
- Opisati karakteristike različito diferenciranih stanica i njihovu funkciju tijekom različitih perioda
- Povezati karakteristike građe s funkcionalnim karakteristikama pojedinih stanica i dijelova zuba
- Raščlaniti temeljna morfogenetska zbivanja tijekom razvitka lica i usne šupljine
- Opisati i raščlaniti razvojne procese prilikom razvitka pojedinih dijelova zuba
- Opisati i obrazložiti promjene zubnih struktura povezane sa dobi

II. Psihomotorička domena – vještine

- Prepoznati strukture različitih dijelova zuba
- Uočiti detalje mikroskopske građe i povezati ih s funkcijom određenih stanica ili dijelova zuba
- Izdvojiti morfološke karakteristike mikroskopskog preparata te ih povezati sa fiziološkim osobinama prepoznate strukture

Sadržaj kolegija: Usna šupljina i pridruženi organi, tvrdi i meki dijelovi zuba; caklina, pulpalno-dentinski pulpi kompleks, suspenzorni aparat zuba, gingiva. Rani razvoj zubi kod čovjeka (zubna gredica, pupoljak,

kapa, zvono) nastanak i karakteristike ameloblasta, odontoblasta, cementoblasta; formiranje tvrdih dijelova zuba, amelogeneza, dentinogeneza, cementogeneza, razvoj periodontalnog ligamenta i gingive, nicanje zuba; interakcije mezenhima i epitelnog tkiva prilikom razvitka tvrdih i mekih dijelova zuba. Razvitak lica i usne šupljine, građa i razvitak temporomandibularnog zgloba. Fiziološki pokreti zuba, remodeliranje zubnih tkiva.

Nastava je organizirana u obliku predavanja, seminara i vježbi (ukupno 30 sati). Predavanja obuhvaćaju pregled područja koje će studenti diskutirati na seminarima i mikroskopirati vježbama koji slijede. Od studenata se očekuje da aktivno sudjeluju u nastavi, a njihovo znanje će se tijekom seminara i vježbi ocjenjivati od strane voditelja nastave.

U slučaju da epidemiološki uvjeti ne budu dozvoljavali održavanje direktne nastave, ona će se odvijati na sljedeći način:

Predavanja će se održavati preko on line platforme Merlin, a vježbe i seminari će se odvijati u vježbaoni zavoda.

Popis obvezne ispitne literature:

1. Junqueira LC i sur. Osnove histologije prema 10 američkom izdanju. Školska knjiga, Zagreb, 2005.
2. Sander TW. Langmanova medicinska embriologija. Školska knjiga, Zagreb, 2009.

Popis dopunske literature:

1. Odgovarajući znanstveni članci
2. Giljača S. Histološki atlas, elektronički priručnik, Sveučilište u Rijeci, 2004.
3. Sobotta. Atlas histologije. Naklada SLAP, Jastrebarsko, 2004.

Nastavni plan:

Popis predavanja (s naslovima i pojašnjenjem):

P1. Razvitak glave i vrata

Ishodi učenja:

Protumačiti nastanak neuralne cijevi i proces kranijalnog savijanja ploda, upoznati se sa razvitkom stomodeuma i ždrijelnih lukova. Detaljno opisati razvitak lica, usne šupljine, jezika, čeljusti i temporomandibularnog zgloba te mogućnost nastanka anomalija.

P2. Caklina

Ishodi učenja:

Protumačiti morfološku strukturu cakline. Definirati i razumjeti fizikalne i kemijske karakteristike kao preduvjet za njezinu adekvatnu funkciju.

P3. Dentinsko pulpalni kompleks

Ishodi učenja:

Interpretirati morfološku strukturu zubne pulpe i dentina te razumjeti njihov međusobni odnos. Definirati razlike u kemijskom sastavu i fizikalnim osobinama između dentina i cakline te razumjeti posljedične razlike u njihovoj građi i funkciji.

P4. Suspenzorni aparat zuba

Ishodi učenja:

Protumačiti cement i njegove tipove, parodontni ligament te koštano tkivo zubne alveole i upoznati se s njihovim morfološkim značajkama. Protumačiti smisao i važnost pravilnog rasporeda elemenata u tim strukturama. Protumačiti mehanizam nastanka cementa i formiranje korijena kod zuba sa jednim ili više korijena.

P5. Oralna sluznica

Ishodi učenja:

Protumačiti podjelu oralne sluznice prema funkciji i lokalizaciji unutar usne šupljine te povezati sa mikroskopskom građom. Navesti i protumačiti građu gingive i promjene koje se na njoj fiziološki događaju tijekom starenja

Popis seminara s pojašnjenjem:

S1. Razvitak zuba

Ishodi učenja:

Nacrati i povezati rani razvitak zuba. Protumačiti razlike u porijeklu pojedinih vrsta stanica i ektodermalno mezenhimatske interakcije prilikom formiranja osnove zuba. Analizirati procese proliferacije te morfološkog oblikovanja kroz stadije pupoljka, kape i zvona. Protumačiti procese odlaganja organskog matriksa i mineralnih tvari prilikom formiranja krune i korijena zuba

S2. Amelogeneza

Ishodi učenja:

Protumačiti i analizirati procese razvitka cakline, formiranje caklinskih prizmi, kao i način mineralizacije. Komentirati diferencijaciju i daljnji razvitak ameloblasta, te njihove brojne funkcije tijekom stvaranja krune zuba.

S3. Dentinogeneza

Ishodi učenja:

Protumačiti i analizirati mehanizam nastanka dentina. Raščlaniti razvitak odontoblasta i njihovu funkciju tijekom stvaranja krune i korijena zuba. Protumačiti i raščlaniti karakteristike razvitka cakline i dentina, načine mineralizacije te formiranje karakterističnih struktura (prizmi u caklini, kanalića u dentinu i td..).

S4. Fiziološki pokreti zuba, remodeliranje zubnih tkiva

Ishodi učenja:

Protumačiti i analizirati mehanizam nicanja zuba kao i način ispadanja mliječnih zuba, te njihovu zamjenu trajnima. Protumačiti koje se odvijaju pod utjecajem mehaničkih sila u pojedinim strukturama suspenzornog aparata zuba. Protumačiti promjene koje se odvijaju tijekom godina u pojedinim zubnim tkivima i razumjeti mehanizme njihovog nastanka i mogućnosti oporavka.

S5. Prepoznavanje preparata

Ishodi učenja:

Protumačiti i povezati činjenice u cjelinu te na temelju fotografija prepoznati detalje pojedinih dijelova zuba kao i pojedine strukture koje se pojavljuju tijekom razvitka zuba.

Popis vježbi s pojašnjenjem:

Vježbe se izvode prema navedenom rasporedu. Praktični dio vježbe obuhvaća mikroskopiranje histoloških preparata. U slučaju da zbog epidemiološke situacije mikroskopiranje nije moguće tada vježba obuhvaća promatranje prezentacije s fotografijama mikroskopskih preparata i njihovo skiciranje uz raspravu o svakom pojedinom preparatu s voditeljem vježbe. Pri tome se koriste fotografije preparata iz zbirke Zavoda, te atlasi histoloških preparata dostupni na web stranicama. Preparati su niže navedeni u zagradi. **Razumijevanje, sposobnost analiziranja i komentiranja te prepoznavanja** mikroskopskih struktura tijekom vježbi su ishodi učenja koje student mora ostvariti.

V1. Uvod, Pregled građe usne šupljine i pridruženih struktura, razvitak zuba (usna, jezik, slinovnice, razvoj zuba - faza kape, faza zvona)

V2. Pregled građe tvrdih dijelova zuba, pulpe, parodontnog ligamenta i gingive (Zubni izbrusak - caklina, dentin, cement, dekalcinirani preparat zuba - gingiva, parodontalni ligament)

V3. Nadoknade i konzultacije

Obveze studenata:

Nastava obuhvaća predavanja, seminare i vježbe. O prisutnosti na nastavi vodi se evidencija za svakog studenta. Praktični dio vježbe obuhvaća promatranje i crtanje histoloških preparata te raspravu o svakom pojedinom preparatu.

Studenti su obvezni aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave kao kod direktne tako i u slučaju on-line nastave.

U slučaju nemogućnosti održavanja direktne nastave, predavanja i seminari će se odvijati on-line.

Akademski čestitost

Poštivanje načela akademske čestitosti očekuju se i od nastavnika i od studenata u skladu s Etičkim kodeksom Sveučilišta u Rijeci te Etičkim kodeksom za studente/studentice Sveučilišta u Rijeci (<https://uniri.hr/o-sveucilistu/dokumenti-i-propisi/>).

Ispit (način polaganja ispita, opis pisanog/usmenog/praktičnog dijela ispita, način bodovanja, kriterij ocjenjivanja):

ECTS bodovni sustav ocjenjivanja:

Ocjenjivanje studenata provodi se prema važećem **Pravilniku o studijima Sveučilišta u Rijeci**. Ocjenjivanje studenata vrši se primjenom ECTS (A-F) i brojčanog sustava (5-1). Ocjenjivanje u ECTS sustavu izvodi se **apsolutnom raspodjelom**. Rad studenata vrednovat će se i ocjenjivati tijekom izvođenja nastave te na završnom ispitu. Od ukupno 100 ocjenskih bodova, tijekom nastave student može ostvariti 70 bodova, a na završnom ispitu 30 bodova.

Od maksimalnih 70 ocjenskih bodova koje je moguće ostvariti tijekom nastave, student mora sakupiti najmanje 35 ocjenskih bodova da bi pristupio završnom ispitu.

Ocjenski bodovi tijekom nastave mogu se sakupiti na slijedeći način:

1. Aktivnost na vježbama (do 40 bodova)
2. Test prepoznavanja preparata (do 30 bodova)

Na testu prepoznavanja mikroskopskih preparata, student će dobiti 5 preparata. Analizom pojedinog preparata, student može dobiti maksimalno 6 bodova. Dakle, na testu prepoznavanja preparata moguće je ostvariti maksimalno 30 bodova. Studentima koji su ostvarili manje od 50% ocjenskih bodova, biti će omogućeno jednokratno popravno polaganje testa.

Završni ispit se sastoji od pisanog i usmenog dijela.

Student može pristupiti završnom ispitu ukoliko je tijekom nastave prikupio 35 ili više ocjenskih bodova.

Za prolaz na pisanom dijelu ispita potrebno je točno odgovoriti na više od 50% pitanja. Ovisno o postotku točnih odgovora, na pisanom ispitu je moguće dobiti do 29 ocjenskih bodova.

Ukoliko je student zadovoljio na usmenom ispitu dobiva 1 ocjenski bod.

Konačna ocjena formira se nakon položenog usmenog ispita prema rezultatima pokazanim tijekom nastave i na pismenom ispitu.

Konačna ocjena	Ocjenski bodovi
Izvrstan , 5, A	90-100
Vrlo dobar, 4, B	75-89
Dobar, 3, C	60-74
Dovoljan, 2, B	50-59

Mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku:

Nastava iz kolegija Histologija s embriologijom može se održavati na talijanskom i engleskom jeziku.

Ostale napomene (vezane uz kolegij) važne za studente:

Sve obavijesti vezane uz kolegij kao i ispitni termini nalaze se na mrežnim stanicama Katedre za histologiju i embriologiju. Sve potrebne informacije studenti mogu dobiti na Zavodu svakodnevno od 13,00 – 15,00 sati. Za rješavanje eventualnih problema moguće je obratiti se voditeljici kolegija na mail jelena.tomac@uniri.hr

SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (za akademsku 2021./2022. godinu)

Datum	Predavanja (vrijeme i mjesto)	Seminari (vrijeme i mjesto)	Vježbe (vrijeme i mjesto)	Nastavnik
04.10.2021	P1 (10 ¹⁵ -12 ⁰⁰)			J Tomac
06.10.2021		S1 (12 ¹⁵ -14 ⁰⁰)		J Tomac
11.10.2021	P2 (10 ¹⁵ -12 ⁰⁰)			J Tomac
13.10.2021		S2 (12 ¹⁵ -14 ⁰⁰)		J Tomac
18.10.2021	P3 (10 ¹⁵ -12 ⁰⁰)			J Tomac
20.10.2021		S3 (12 ¹⁵ -14 ⁰⁰)		J Tomac
25.10.2021	P4 (10 ¹⁵ -12 ⁰⁰)			J Tomac
27.10.2021		S4 (12 ¹⁵ -14 ⁰⁰)		J Tomac
30.10.2021			V1 (8-11 ⁴⁵) Grupa I	J Tomac
30.10.2021			V1 (12-15 ⁴⁵) Grupa II	J Tomac
03.11.2021	P5 (10 ¹⁵ -12 ⁰⁰)			J Tomac
06.11.2021			V2 (8-11 ⁴⁵) Grupa I	J Tomac
06.11.2021			V2 (12-15 ⁴⁵) Grupa II	J Tomac
08.11.2021		S5 (12 ¹⁵ -14 ⁰⁰)		J Tomac

Popis predavanja, seminara i vježbi:

	PREDAVANJA (tema predavanja)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
P1	Razvitak lica i usne šupljine	2	Merlin
P2	Caklina	2	Merlin
P3	Dentinsko pulpalni kompleks	2	Merlin
P4	Suspenzorni aparat zuba	2	Merlin
P5	Oralna sluznica	2	Merlin
	Ukupan broj sati predavanja	10	

	SEMINARI (tema seminara)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
S1	Rani razvoj zuba	2	Medicinski fakultet Vježbaona zavoda za histologiju
S2	Amelogeneza	2	Medicinski fakultet Vježbaona zavoda za histologiju
S3	Dentinogeneza	2	Medicinski fakultet Vježbaona zavoda za histologiju
S4	Fiziološki pokreti zuba, remodeliranje zubnih tkiva	2	Medicinski fakultet Vježbaona zavoda za histologiju
S5	Prepoznavanje preparata	2	Medicinski fakultet Vježbaona zavoda za histologiju
	Ukupan broj sati seminara	10	

	VJEŽBE (tema vježbe)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
V1	Pregled građe usne šupljine i pridruženih struktura Razvitak zuba	5	Medicinski fakultet Vježbaona zavoda za histologiju
V2	Pregled građe tvrdih dijelova zuba Pregled građe pulpe, parodontnog ligamenta i gingive	5	Medicinski fakultet Vježbaona zavoda za histologiju
	Ukupan broj sati vježbi	10	

	ISPITNI TERMINI (završni ispit)
	8.11.2021. u 14.30 test prepoznavanja mikroskopskih preparata
1.	10.11.2021. u 15 sati (Medicinski fakultet dvorana 1)
2.	2.12.2021. u 15 sati (Medicinski fakultet dvorana 1)
3.	14.1.2021. u 12 sati (Medicinski fakultet dvorana 1)
4.	11.2.2021. u 11 sati (Medicinski fakultet dvorana 1)